

Financieel crisisplan

d.d. 24 september 2017

1. Inleiding

Financiële crisissituaties kunnen ertoe leiden dat reeds toegekende aanspraken en pensioenrechten – in het uiterste geval – moeten worden verminderd om de beleidsdekkingsgraad te herstellen. Het bestuur van Stichting Nedlloyd Pensioenfonds (NPF) heeft daarom dit plan opgesteld zodat duidelijk is wat er gebeurt als NPF in een crisissituatie terecht komt of dreigt te komen. Dit is nodig om goed voorbereid te zijn op onverwachte gebeurtenissen.

NPF voert de pensioenregeling 2015 IDCDB uit van de door werknemers (deelnemers) en aangesloten werkgevers overeengekomen pensioenovereenkomsten en stelt zich daarbij ten doel het (doen) uitkeren van pensioenen aan pensioengerechtigden en overige belanghebbenden tegen een voor de aangesloten werkgevers en werknemers kostenefficiënte premie. Dit is een gesloten pensioenregeling. Voor de actieve deelnemers voert NPF de IDC-pensioenregeling 2015 uit. De premie wordt belegd bij Robeco Flexioen. Het opgebouwde kapitaal kan bij pensionering omgezet worden in pensioenaanspraken bij NPF of bij een verzekeraar. Een medewerker heeft tevens de mogelijkheid het kapitaal tussentijds om te zetten in pensioenaanspraken. Dit financiële crisisplan heeft betrekking op de bij NPF beheerde gelden.

Dit plan wordt jaarlijks geëvalueerd en eventueel bijgesteld.

2. Wanneer is sprake van een crisis?

Dit crisisplan beperkt zich tot de beschrijving van risico's en crises die zo ingrijpend zijn dat ze gevolgen kunnen hebben voor de continuïteit van NPF en voor het nakomen van de gedane pensioentoezeggingen. Er is naar de mening van het bestuur sprake van een crisis wanneer de missie van NPF op langere termijn (drie jaar) niet of niet geheel kan worden gerealiseerd. Hier is in ieder geval sprake van in de volgende gevallen:

- de beleidsdekkingsgraad is na een herstelperiode lager dan het vereist vermogen (reservetekort);
- de beleidsdekkingsgraad is lager dan het minimaal vereist vermogen (dekkingstekort);
- de marktwaardedekkinggraad daalt in korte tijd (periode van circa drie maanden) 10% punten of meer;
- NPF heeft een liquiditeitstekort;
- het niet voldoen aan de missie heeft een zeer specifieke oorzaak, bijvoorbeeld eurocrisis, default tegenpartij.

3. Ondergrens qua dekkingsgraad waarbij NPF nog kan herstellen zonder korten

In een verkorte ALM-studie van 2015 is onderzocht bij welke beleidsdekkingsgraad NPF nog binnen de wettelijke termijnen kan herstellen zonder de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten te korten. Uit de in 2015 uitgevoerde analyse blijkt dat, bij een herstelperiode van vijf jaar de

beleidsdekkingsgraad nog kan herstellen zonder te korten vanaf een beleidsdekkingsgraad van circa 99%. Tot een beleidsdekkingsgraad van 110% wordt er niet geïndexeerd. De autonome herstelkracht van NPF bestaat dan uit circa 0,0% punt per jaar uit premies, circa 0,3% punt per jaar uit uitkeringen en uit rendement circa 2,4% punt per jaar. Dit komt overeen met een jaarlijks rendement van circa 3,7% over de balans, bij een rente van circa 2,0%. Het werkelijke herstel is uiteraard afhankelijk van de gerealiseerde rendementen in plaats van de ALM-aannames. Dit betekent dat het rendement in het volgende jaar bepalend is voor de vraag of het volgende jaar inderdaad het herstel is ingetreden of er alsnog gekort moet worden in het kader van het herstelplan. Daarnaast geldt dat als de beleidsdekkingsgraad gedurende vijf jaar onder het minimaal vereist eigen vermogen ligt, alsnog onvoorwaardelijk gekort moet worden tot op het minimaal vereist eigen vermogen.

4. Mogelijke maatregelen in geval van een crisis

Het is van groot belang om te voorkomen dat NPF in een crisissituatie terecht komt. Daarom wordt periodiek via ALM-studies getoetst of premiebeleid, toeslag- en kortingsbeleid en beleggingsbeleid nog voldoende robuust zijn vormgegeven. Hierbij wordt het beleid getoetst binnen verschillende economische hoofdsenario's en ook varianten van toeslag- en kortings- en beleggingsbeleid worden nader onderzocht.

Indien NPF in een crisissituatie terecht zou komen, dan heeft NPF de volgende maatregelen ter beschikking. De hieronder opgenomen volgorde is ook de volgorde waarmee het bestuur deze maatregelen zou willen inzetten:

Maatregelen	Inzet en prioriteit	Zie schema in bijlage bij dit crisisplan
Het achterwege laten van de toekenning van voorwaardelijke toeslagen	Regulier beleid	
Het treffen van extra beschermingsmaatregelen	Regulier beleid	Figuur 1
Het aanpassen van het beleggingsbeleid	Regulier beleid	Figuur 1
Het versoberen van de pensioenregeling (zonder de premie te verlagen)	Niet van toepassing	
Het vragen van een vrijwillige bijdrage eventueel in de vorm van een achtergestelde lening aan de aangesloten werkgever(s)	2e	Figuur 2
Het korten van opgebouwde en ingegane pensioenaanspraken en pensioenrechten	Regulier beleid	Figuur 3

5. Inzet maatregelen in geval van een crisis

De mate waarin de maatregelen ingezet kunnen worden, zijn als volgt:

- Achterwege laten van toekenning van voorwaardelijke toeslagen

De mogelijkheid om de toekenning van voorwaardelijke toeslagen achterwege te laten is geregeld in artikel 23 van de Pensioenregeling IDC 2015. In de bijlage bij de Pensioenregeling Uitvoeringsregeling aanwending pensioenkapitaal is uitgewerkt dat bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% geen voorwaardelijke toeslag wordt toegekend. Dit is een realistische maatregel om in te zetten (zie ook figuur 1).

Het achterwege laten van de voorwaardelijke toeslagen voorkomt een jaarlijkse daling van de beleidsdekkingsgraad met circa 2%. Of met andere woorden: door het achterwege laten van de voorwaardelijke toeslagen kan in een situatie van dekkingstekort optimaal worden geprofiteerd van de autonome herstelkracht van de beleidsdekkingsgraad uit premies en overrendement.

- Het treffen van extra of alternatieve beschermingsmaatregelen

Het bestuur heeft de mogelijkheid extra of alternatieve beschermingsmaatregelen te treffen. Het treffen van extra beschermingsmaatregelen is realistisch in een situatie dat de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 105%. Bij lagere beleidsdekkingsgraden kan het zijn dat de extra beschermingsmaatregelen te laat worden ingezet waardoor het verlamdend werkt en het herstelpotentieel juist wordt opgegeven. In het risicomanagement framework is opgenomen dat bij doorbreking van bepaalde marktrentedekkingen grenzen overleg plaatsvindt over een mogelijke bijstelling van het beleid. Deze marktdekkingsgraad grenzen zijn: 100%, 105%, 115%, 130%.

Verhoging van de renteafdekking en/of het inzetten van putopties om het aandelen-risico af te dekken, kan het risico van een groter reserve- dan wel dekkingstekort verminderen. Deze maatregelen worden idealiter in een vroeg stadium van een crisis genomen.

- Het aanpassen van het beleggingsbeleid (allocatie)

Het bestuur heeft op basis van het beleggingsstatuut en het beleggingsplan de mogelijkheid het beleggingsbeleid aan te passen. In het beleggingsstatuut is opgenomen dat bij een belangrijke (>10%) daling van de beurskoersen door de directeur met het dagelijks bestuur (DB), naar bevind van zaken, meer dan (factor 3) de voor die periode geplande middelen kan worden belegd. Wanneer er sprake is van een crisis zal het toevoegen van risico aan de beleggingsportefeuille veelal niet mogelijk zijn.

Het verminderen van de beleggingsrisico's kan op termijn een positief effect hebben op de beleidsdekkingsgraad. Door verkoop van vastrentende waarden dan wel verhogen van de vastrentende portefeuille kunnen liquiditeitsproblemen worden gemanaged.

- Het versoberen van de pensioenregeling (zonder de premie te verlagen)

Er is sprake van een beschikbare premiereregeling. Over een aanpassing van de pensioenovereenkomsten besluiten werkgevers en werknemers. Het bestuur kan zelfstandig

alleen de opbouw van pensioenrechten beperken indien, gegeven de grondslagen van het pensioenfonds, te weinig premie wordt ontvangen. Voor de Pensioenregeling IDC 2015 is er geen mogelijkheid in het reglement opgenomen om de regeling te versoberen.

- Het verhogen van de door de deelnemers verschuldigde bijdragen

Het verhogen van de door de deelnemers verschuldigde bijdragen levert nauwelijks een bijdrage aan het herstel van de beleidsdekkingsgraad, want om een herstel van 1% beleidsdekkingsgraad te bewerkstelligen zouden de door de deelnemers verschuldigde bijdragen enorm verhoogd moeten worden. Bovendien maakt de werknemerspremie onderdeel uit van de door de werkgevers verschuldigde bijdragen en verhoogt daarmee niet de inkomsten voor NPF (zie figuur 2). Het bestuur acht dit derhalve geen realistische maatregel.

De pensioenovereenkomst kan, met inachtneming van de daarvoor geldende statutaire procedures, de benodigde wijzigingen van het pensioenreglement en het bepaalde in het met de werkgever en medezeggenschapsorganen in oktober 2011 overeengekomen protocol, worden gewijzigd. Met name kan hiervan gebruik worden gemaakt, indien zich een situatie (dekkingstekort) vermeld in artikel 19 van de statuten voordoet. Het bestuur kan de aangesloten werkgevers en werknemers verzoeken de pensioenovereenkomst aan te passen, doch dit is niet op korte termijn te realiseren.

- Het vragen van een vrijwillige bijdrage, eventueel in de vorm van een achtergestelde lening van de aangesloten werkgevers

Het vragen van een vrijwillige bijdrage aan de aangesloten werkgevers is, gezien de getalsverhoudingen binnen NPF, de hoogst haalbare optie. In de uitvoeringsovereenkomst is namelijk bepaald dat de aangesloten werkgevers, behoudens de in de overeenkomst vermelde verplichtingen, niet gehouden zijn tekorten van NPF aan te vullen. Aan de realiteit van het vragen van een vrijwillige bijdrage moet worden getwijfeld.

- Het korten van de opgebouwde en ingegane pensioenaanspraken en –rechten

De mogelijkheid om de opgebouwde en ingegane pensioenaanspraken te korten is geregeld in de statuten. Het korten van de opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten is een pijnlijke doch realistische en gezien de rijpheid van NPF bij een - reeds beperkt - dekkingstekort onvermijdelijke maatregel. Kortingen zullen worden verwerkt via het herstelplan waar wordt gerekend met een herstelperiode van vijf jaar. Aanvullend dient onvoorwaardelijk gekort te worden indien het vermogen van het pensioenfonds gedurende een ononderbroken periode van vijf jaar onder het minimum vereist eigen vermogen ligt. Op dat moment wordt onvoorwaardelijk gekort zodat de beleidsdekkingsgraad op het minimaal vereist eigen vermogen komt. Deze korting mag worden uitgesmeerd over meerdere jaren.

Rekening moet worden gehouden met het feit dat verzekeraars niet in staat kunnen zijn aan hun verplichtingen tegemoet te komen en het fonds op basis van opgewekt vertrouwen gehouden is om het oorspronkelijke niet gekorte pensioen door te betalen. NPF heeft daarop het vragen van machtigingen om pensioen van verzekeraars te ontvangen gestaakt in die gevallen waarin NPF

geen begunstigde is van de verzekering, waardoor in die gevallen geen onduidelijkheid zal bestaan als verzekeraars niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen. In het geval dat NPF moet korten,

zal de bruto uitkering gekort worden, aangezien in het verleden over de bruto uitkering ook toeslagen zijn uitgekeerd.

Het direct korten en het uitsmeren van de korting werken beide positief in geval van een dekkingstekort. Bij het uitsmeren van de korting wordt de pijn gespreid.

6. Evenwichtige belangenafweging

Artikel 105 lid 2 Pw stelt als eis aan het beleid dat alle belanghebbenden zich op een evenwichtige wijze vertegenwoordigd moeten kunnen voelen. Hieronder wordt per maatregel de evenwichtige belangenafweging beschreven:

- Achterwege laten van voorwaardelijke toeslagen
Het achterwege laten van de voorwaardelijke toeslagen bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% past geheel bij de aard en de opzet van het pensioenfonds en de pensioenregeling. De opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten worden jaarlijks op gelijke wijze met voorwaardelijke toeslagen verhoogd. Er is sprake van evenwichtige belangenafweging als het achterwege laten van voorwaardelijke toeslagen eveneens op gelijke wijze geschiedt voor wat betreft de opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten.
- Het treffen van extra beschermingsmaatregelen
De voor- en nadelen van deze maatregelen komen in gelijke mate ten bate en laste van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Rekening gehouden moet worden met het feit dat de maatregelen vaak natuurlijkerwijs op verschillende termijnen verschillende impact en daarmee ook een andere impact per generatie hebben.
- Het aanpassen van het beleggingsbeleid
De voor- en nadelen van deze maatregelen komen in gelijke mate ten bate en laste van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Echter, de belangen van de deelnemers – waarde die wordt gehecht aan de bate en laste - zullen wel verschillen over de verschillende generaties. Bij aanpassingen van het beleggingsbeleid zal aandacht worden gegeven aan de consequenties voor de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.
- Het korten van de opgebouwde en ingegane pensioenaanspraken en -rechten
Ervan uitgaand dat een kostendekkende premie wordt betaald door de werkgevers lijkt het in overeenstemming met een evenwichtige belangenafweging dat de opgebouwde en ingegane pensioenaanspraken worden gekort indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan het minimaal vereist vermogen en dit past in het kader van wet- en regelgeving. Het niet korten van de

aanspraken en -rechten leidt tot een onevenwichtige belangenafweging omdat de jongere deelnemers in dat geval geconfronteerd worden met steeds groter wordende tekorten.

Naar de mening van het bestuur is het gegeven de aard en de opzet van de pensioenregeling dan ook niet nodig om bij het toepassen van korting onderscheid te maken naar deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden, dan wel naar leeftijdscohorten.

7. Communicatie

NPF informeert de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden proactief via de website, nieuwsbrieven, de Nedlloyd Pensioenkrant en het Nedlloyd PensioenNieuws over de financiële positie van NPF. Bij een (dreigende)crisis wordt de communicatie geïntensiveerd, indien nodig via persoonlijke brieven.

NPF stelt DNB direct op de hoogte indien er sprake is van een crisis. Bij een (dreigende) crisis informeert NPF de werkgever, het VO en DNP over de crisissituatie en de voorgenomen maatregelen. Indien de maatregel korten moet worden toegepast, informeert NPF de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en werkgever schriftelijk en zo vroeg mogelijk als er een grote kans bestaat dat er een verlaging komt, ook alsnog niet bekend is hoe hoog deze verlaging wordt. Tevens zal de informatie op de website worden geplaatst. Als NPF uiteindelijk besluit te gaan verlagen, informeert NPF een maand voordat deze verlaging plaatsvindt de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, werkgevers en DNB hierover en over de afwegingen die het bestuur heeft gemaakt die tot deze verlaging hebben geleid. Hierbij zullen de wettelijke voorschriften in acht worden genomen. Deze informatie zal tevens op de website worden geplaatst en in de Pensioenkrant/Nieuwsbrieven worden opgenomen.

NPF informeert het VO onverwijld schriftelijk over de verplichting tot opstelling van een herstelplan (art 115f Pw) en wanneer het bestuur voornemens is de kortingsbepalingen te gaan toepassen.

8. Besluitvormingsproces

Besluiten kunnen door het bestuur worden genomen bij gewone meerderheid van stemmen, waarbij ten minste één lid van elke geleding aanwezig moet zijn.

Het dagelijks beleid van NPF wordt intensief gemonitord door het DB. Het DB is daarom, in nauwe samenwerking met de directeur, bij uitstek in de positie om tijdig een dreigende crisissituatie te signaleren en als crisisteam op te treden. Het DB zal met de directeur een voorstel voorbereiden voor het nemen van maatregelen.

Bij een situatie die tot een significante beweging van de beleidsdekkingsgraad kan leiden - zoals een oorlog of gewapend conflict - is overeengekomen dat het DB, in overleg met de directeur, onmiddellijk

(buiten de besluitvormingsprocedure om) kan handelen. Dit besluit dient schriftelijk (per telefax of e-mail) door de directeur te worden bevestigd en schriftelijk te worden goedgekeurd door het DB. De

uitvoering van de genomen besluiten en de gevolgen daarvan voor NPF dienen zo spoedig mogelijk aan het gehele bestuur te worden gerapporteerd.

Indien overwogen wordt om de beleggingsrisico('s) verder te beperken zullen de portefeuillehouders vermogensbeheer in samenwerking met het DB en de directeur een voorstel voorbereiden voor het nemen van maatregelen.

Dit voorstel van het DB of de portefeuillehouders vermogensbeheer kan vervolgens met het gehele bestuur via een conference call worden besproken en besloten. Indien een conference call niet mogelijk is, kan ook via e-mail een besluit buiten vergadering worden genomen.

9. Toetsing en inwerkingtreding crisisplan

Jaarlijks wordt het crisisplan getoetst. Deze toetsing zal bij de jaarlijkse evaluatie van de risico's van NPF worden meegenomen. Indien nodig wordt het crisisplan geactualiseerd. Het premiebeleid, toeslagbeleid en beleggingsbeleid worden periodiek getoetst aan de hand van ALM-studies.

Wijzigingen in het crisisplan worden voorgelegd aan het bestuur. Het crisisplan kan alleen worden gewijzigd door een besluit van het bestuur.

Dit crisisplan is buiten vergadering op 24 september 2017 vastgesteld en vervangt het crisisplan d.d. 8 maart 2016.

Bijlage 2A Realisatie en effect van realistisch geachte maatregelen

Versie d.d. 24 september 2017

In onderstaande overzichten zijn de maatregelen opgenomen die NPF ter beschikking staan in geval van een crisis. Aangegeven wordt hoe realistisch de inzet van die maatregelen wordt in kaart gebracht evenals het financiële effect van de realistisch geachte maatregelen.

- Maatregelen actiefzijde – impact en inzetbaarheid**

Maatregelen	Maatregelen verbijzonderd	Dekkingstekort	Reservetekort	DG daalt met 10%-punten	Liquiditeit tekort
Extra of alternatieve beschermingsmaatregelen	• Verhogen renteafdekking	++	++	?	
	• Strike /volume verhogen putopties	+	+		
	• Cashflow swap	NVT	NVT	NVT	+
Aanpassen allocatie	• Verkoop FI	-	-		++
	• Verhogen FI	+	+	?	+
	• Reduceren illiquide assets	+	+		++

Inzetbaarheid: goed matig slecht
 Impact risicoreductie: ++: >2 DG +: 0.5–2 DG 0 nihil

Mogelijk bijzondere oorzaken met negatieve impact op (omvang) reservetekort:

- Eurocrisis (“huidige” Euro verdwijnt → valutarisico);
- Default tegenpartij → hedge wordt kleiner → replacement risk.

- Maatregelen premie – impact en inzetbaarheid**

Maatregelen	Maatregelen verbijzonderd	Dekkingstekort	Reservetekort	DG daalt met 10%-punten	Liquiditeit tekort
Premieverhoging		0	0	0	NVT
Bijstorting werkgever		+	+	+	+

Inzetbaarheid: goed matig slecht
 Impact: ++ goed + beperkt 0 nihil

Toelichting: een bijstorting van de werkgever is een directe toename van het vermogen.